

KOMUNIKAT INFORMACYJNY

z dnia 18. października 1919 r.

Ł O T W A .Sprawy Wojskowe.Organizacja i dyslokacja armji.

Organizacja armji łotewskiej datuje się od połowy lipca r.b. w którym to czasie stanął na jej czele gen. Simonson. W ciągu niespełna 3 miesięcy zdołał on / przy poparciu materjałem Anglii / utworzyć pokaźną siłę zbrojną i gdyby nie brak ekwipunku, uzbrojenia i koni, liczebność jej byłaby dzisiaj większa, daje się odczuwać brak artylerji.

Armja łotewska składa się obecnie z trzech dywizji piech., z których pierwsze dwie są kompletnie sformowane, trzecia jest w stadium organizacji, oraz Oddziałów Baltische Landwehr. Pierwsza dywizja pod dowództwem płk. Balloda, sztab w Stackmanshof, w składzie 4 pułk. piech. / 3 baonowych /, każdy z komp. K.M., 1 pułku jazdy / 4 szwadrony / i komp. K.M., komp. saperów komp. miotaczy min 2 bart.art. i 2 samochodów pancernych, ogółem 7.000 - 8.000 ludzi zajmuje odcinek frontu przeciw bolszewickiego od st. Kuprowa dr. żel. Pytałowo - Litka / styka z armją Estońską / do miejscowości Steki / 20 w. na północ - wschód od Lisenhofu / Druga dywizja pod dow. pułk. Zemitana do połowy września stanowiła rezerwę 1. dyw., przed miesiącem została przerzucona w okolice Kygi / sztab w Rydze / za wyjątkiem jednego pułku / 4-go Wołmarskiego /, który pozostał w Jakobsztacie, jako rezerwa, operującej na froncie bolszewickim Baltische Landwehr.

Dywizja ta składa się z:

6 pułków piech. / 3 baonowych / każdy z komp. K.M.
1 szwadronu jazdy / Siewiernyj eskadron " 300 koni,
2 baterji artylerji polowej,
1. komp. saperów
1 oddziału etap. gospod.
Ogółem około 13.000 ludzi.

Trzecia dywizja formuje się pod dowództwem płk. Barkisa, dotychczas sformowano zaledwie kilka baonów, rozrzuconych po kraju / 1 baon w Libawie, 1 w Windawie, 1 w rejonie Olai /, oraz szwadron jazdy / 180 koni / pod dow. rtm. Goldfelda.

Oddziały Baltische Landwehr sformowane zostały za czasów okupacji niemieckiej z elementów skrajnie germanofilskich i raczej konserwatywnych. Obecnie po usunięciu z nich żołnierzy armji niemieckiej oddane zostały pod dowództwo dywizji / z ramienia komandacji / angielskiego pułkownika Alexandra. Reorganizacja oddziałów nie wiele wpłynęła na zmianę nastrojów - jak dawniej starają się one zawsze i wszędzie popierać Niemczyznę.

Oddziały te składają się:

I. grupa bar. Manteuffla: 4 komp.p. z 40 K.M.

1 szwadron jazdy,
1. bat.art. / 4 działa polowe, 2 działa 10 cm. / oraz
1 samochód pancerny.
Razem około 1.000 ludzi.

II. baon bar.v. Hahna: 4 komp.p. z 24.K.M.

1 szwadron jazdy,
oddział miotaczy min / 6 /
Razem około 800 ludzi.

III. Baon Bartha: / dawniej Malmöda /: 9 komp.p.

1 komp.K.M. / 12 /
oddział miotaczy min / 8 /
1 bat.art. / 8 dział /
oddział saperów / 30 pontonów /
Razem około 1.500 ludzi.

IV. Baon nieznaney nazwy: 5 komp.p. z 20 K.M.

1 szwadron jazdy,
komp.gospod. / zarząd taborów i zaopatrywanie całej Landwehry/
Razem około 1.200 ludzi.

Ogółem Baltische Landwehr liczy około 4.000 ludzi i zajmuje odcinek frontu od miejscowości Steki / Styk.z l.dyw.łotewską / do Drosten / styk.z armją łotewską / sztab w Kreutzburgu.

Na prawem skrzydle stoi baon Bartha dalej ku północy / rejon Livenhofu/ baon Hanhn, do niego zaś dotyka baon Manteuffla, który ma styk. z l. dyw. łotewską w Stekach.

Baon IV. / o niewiadomej nazwie / stoi w rezerwie w Jakobsztadzie razem z 4. pułkiem 2.dyw.

Stan armji.

Armja łotewska odczuwa brak umundurowania / żołnierze noszą mundury rosyjskie, niemieckie i częściowo cywilne ubranie / butów / 1/3 część ludzi 2 dywizji niema ich wcale / O statnio otrzymali łotysze ekwipunek z Anglji i częściowo braki te zostały uzupełnione. Zaprocieantowanie dobre, żywność otrzymuje armja przeważnie z Ameryki częściowo czerpie ją z kraju.

Nastrój naogół w wojsku dobry. 1. dywizja ma żołnierza nie zarazognego bolszewizmem, w 2. dywizji żołnierz jest gorszy i według ostatnich wiadomości została 2 dyw. przerzucona z frontu do Rygi z powodu stwierdzonych objawów bolszewizmu.

Dotychczas brak artylerji. Koni jest mało, alw b.dobre.Artylerji mają dostarczyć francuzi / 6 baterji /.

Według ostatnich wiadomości oddziały rosyjsko-niemieckie rozlokowane w rejonie Mitawy pod dow. Bermonta zaatakowały oddziały łotewskie pod Rygą i przy poparciu Niemców wyparły je po walce na północny brzeg rzeki. zajmąszy Torenberg. Przyczółków mostowych broni artylerja łotewska. Estończycy wysłali wojska swe / prawdopodobnie 3 dywizja z Walka / na pomoc Łotyszom. Rząd łotewski przeniósł się z Rygi do Rodenpois / 35 klm. na północ - wschód od Rygi, Tel. Lida Nr. 4178./

Sytuacja wojskowa.

Dnia 7.X. rosyjsko-niemieckie oddziały Bermonta rozpoczęły atak w kierunku na Rygę po rozbiciu i wyparciu oddziałów bolszewickich na prawy brzeg Dzwiny zajęły stację kolejową Thorenberg, obsadzając lewy brzeg Dzwiny. Walki za przyczółki mostowe w dalszym ciągu trwają. Do Rygi na pomoc wojskom łotewskim przybyły jakoby 3 brygady estońskie, ze składu 3 dywizji. Rząd łotewski i Nacz.Dow. cofnęło się z Rygi na st. Rodenpois. Oddziały niemieckie gen. Eberhardta / 2 bryg.piech. / posuwają się w kierunku Jakobsztadu. Jednocześnie wojska 2 korpusu zachodniego Wirgolicza z Kurszan, gdzie dotychczas stacjonowały, przesunięte zostały do Szweel i postępują dalej w kierunku na Poniewież - Dzwinińsk.

Jako bazy operacyjne służą Mitawa, Janiszki i Radziwilliszki.

Bazując się na tej linii wojska niemiecko-rosyjskie kierują swoje akcje na wschód przeciw bolszewikom, celem jakoby zajęcia odcinka Jakobsztadt - Dzwinińsk.

Zbrojne wystąpienie przeciw Łotyszom tłumaczy się tym, że Łotysze pomimo propozycji czynionej im przez Bermonta nie chcieli pozwolić tym wojskom maszerowania przez ich terytorjum.

Dla usprawiedliwienia swego kroku Bermont wysłał trzy radio depesze 1./ do rządu litewskiego, w której preśi o zachowanie neutralności w stosunku do niego, 2/ do rządu polskiego, zaznaczając, że wszystkie pogłoski o jego nieprzyjaznych zamiarach względem Polski są nieprawdziwe i 3/ do Denikina, zawiadamiając, że wojska jego rozbiły pod Rygą łotewsko-estońskie oddziały, przeszkadzając mu w pochodzie przeciw bolszewikom, na którym zamierza natrzeć z zachodu. ce-

lem odciążenia frontu południowego i ulżenia akcji gen. Denikina. Korpusu Bermonta i Wirgolicza stanowią, jakoby awangardę głównych sił gen. Eberhardta, dowódcy 6. korpusu rezerwowego w skład którego wchodzi: grupa Grodno, Freikorps Diebitsch, Brygada Szawle Eiserne Division, 2. Infanterie Brygada. Grupa Mitawa i grupa Goetze. Rezerwe zaś stanowią korpus Pahlana w rejonie Prekule i Klejpesa / Memel / i dwa Freikorpsy w rejonie Klejpesa. Należy przypuszczać, że wojska te nie napotykają większych przeszkód w zajęciu odcinka Jakobsztadt - Dzwińsk. Odcinek ten obecnie zajmują bataljony Baltische Landwehr, które najprawdopodobniej nie tylko nie będą stwiała oporu, lecz nawet skorzystają ze sposobności, by połączyć się z niemiecko-rosyjskimi wojskami.

Grupa litewska, zajmująca obecnie odcinek frontu od Nowo-Aleksandrowska do Illuksty jest stosunkowo nieliczna, gdyż liczy zaledwie 4.000 bg. łatwo więc może być usunięta z zajmowanego odcinka.

Oceny sytuacji.

Akcja wojsk niemiecko-rosyjskich w Kurlandji stawia Łotwę w nadzwyczaj krytycznym położeniu. Nie mając całkowicie zorganizowanej armji, zmuszona utrzymywać front przeciw bolszewikom, Łotwa niema na tyle sił, aby móżd skutecznie przeciwstawić się akcji Bermonta. Niewyświetlone zaś jeszcze zamiary i intencje Bermonta nie pozwalają na zbrojną interwencję państw zaprzyjzaznionych z Łotwą.

Sytuacja polityczna.

Przedwstępna pokojowa konferencja państw Nadbaltyckich.

Między 29. września i 1. października odbyła się w Berpacie konferencja przedstawicieli Łotwy w osobach K. Ulmanis'a, pretesa ministrów i Z. A. Mejerowicza Min. Spr. Zagr. Finlandji w osobach H. Valtenna Sekr. Mins. Spr. Zagr., C. H. Vennola prezesa ministrów. R. Holsti Min. Spr. Zagr., Eko Rejonnen, delegata fińskiego w Estonji, Litwy w osobach Dr. Zaunius'a, Szefa sekcji politycznej Min. Spr. Zagr. Litwy, Leonas, Min. Spr. wewn. w zastępstwie Prezesa Ministrów Litwy, J. Schli upas, litewskiego spsła w Estonji, Estonji O. Strandmann, Prezesa Ministrów. Polska Min. Spr. Zagr. A. Piip'a, delegata dyplom. w Londynie, N. Koestnera Min. Handlu i uchwalony został przez Estonję, Łotwę i Litwę program wspólnej akcji względem przedwstępnych pertraktacji pokojowych z Rosją Sowiecką. Pertraktacje powyższe winny się rozpocząć najdalej 25. października r. b. Rząd fiński przedstawi niezwłocznie ostateczną decyzję w kwestji pokoju, izbie fińskiej i zakomunikuje po stanowienie tej izby przed 23. października rządom Estonji, Litwy i Litwy.

Zaden z rządów nie zawrze pokoju odrębnego w razie gdyby przed rozpoczęciem przedwstępnych pertraktacji pokojowych zawartą miała być konwencja wojskowa Państw, o kt rych mowa.

Rosja bbowiazuje się przyznać prawo samookreślenia narodów zainteresowanych i nie podtrzymywać jakiegokolwiek propagandy bolszewickiej w tych 4-ch państwach.

Względem Entente'y konferencja zdecydowała komunikować jej szczerze gółowo sprawozdania o przebiegu przedwstępnych pertraktacji pokojowych, prosić o wskazanie przez nią chwili rozpoczęcia rodzaju stosunków handlowych 4-ch państw baltyckich z Rosją Sowiecką, organizować zonę neutralną i kontrolować spełnienie traktatu pokojowego.

Umowa ma być ratyfikowaną przez zainteresowane rządy w ciągu dhi sześciu i o ratyfikacji powinien być powiadomiony rząd Estoński w przeciwnym razie umowa traci swą siłę.

Biorąc pod uwagę warunki Finlandji, która oczywiście powstrzymała się od ostatecznej decyzji przy rozważaniu nad umową i stanowisku jakie zajęła Estonja względem ewentualnego niepodpisania jej przez jedno z państw zainteresowanych / Finlandję / spodziewać się trzeba że pertraktacje pokojowe z Rosją do skutku nie dojdą, lecz ewentualne spotkanie się delegatów baltyckich z rosyjskimi będzie prędzej nosiło charakter informacyjny o nastroju obozu rządzącego bolszewickiego.

Za zgodność odpisu: